

Quản lý hoạt động giáo dục phòng, chống bạo lực học đường cho học sinh ở các trường trung học cơ sở thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang

Huỳnh Thành Sang *, Phạm Văn Luật

*Trường TH- THCS Lê Văn Nghê, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang

Received: 10/6/2024; Accepted: 18/6/2024; Published: 2/7/2024

Abstract: In the era of the 4.0 scientific and technological revolution exploding and in the current context of our country, managing educational activities to prevent school violence is to raise awareness and responsibility of educational forces. pupil. Managing school violence prevention education activities plays a very important role in the process of implementing educational tasks, in order to create a safe, friendly and healthy learning environment for students. This is the responsibility not only of the school and family but also of the entire society. The product of education must be generations of comprehensively developed students, fully equipped with both scientific knowledge and life skills and violence prevention.

Keywords: Management, education, prevention, school violence.

1. Đặt vấn đề

Trong những năm qua, trên thế giới nói chung và tại Việt Nam nói riêng đã có những bước chuyển mình mạnh mẽ, đạt được nhiều kết quả trong giáo dục góp phần quan trọng trong thực hiện mục tiêu “Nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài” của ngành giáo dục (GD). Bên cạnh đó, GD Việt Nam còn tồn tại nhiều bất cập, yếu kém cần phải khắc phục. Trong đó là sự gia tăng phức tạp hiện tượng bạo lực học đường (BLHD) trong trường học, đặc biệt là khối THCS (THCS). Đây là mối lo ngại không chỉ của ngành GD mà còn của toàn xã hội. Tại thành phố Mỹ Tho, để ngăn ngừa có hiệu quả BLHD xảy ra ở đơn vị mình, nhiều trường THCS trong thành phố đã có các giải pháp phòng chống tệ nạn BLHD. Tuy vậy, thực trạng quản lý phòng chống BLHD trong các trường THCS ở Mỹ Tho vẫn còn hạn chế, bất cập. Vì vậy, nghiên cứu biện pháp Quản lý hoạt động GD PCBLHD cho học sinh ở các trường THCS thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang là rất cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm cơ bản

2.1.1. Quản lý giáo dục (QLGD) là những tác động có hệ thống, có mục đích, hợp quy luật và chủ thể quản lý ở các cấp khác nhau đến tất cả các mắt xích của hệ thống GD, nhằm đảm bảo cho hệ thống GD vận hành, phát triển, thực hiện mục tiêu của nền GD.

2.1.2. Bạo lực học đường (BLHD) là hành vi dùng sức mạnh thể chất, ngôn ngữ trực tiếp hoặc gián tiếp

để làm tổn hại đến thể chất, tinh thần, vật chất ở các mức độ khác nhau trong môi trường học đường.

2.1.3. Hoạt động GDPC BLHD cho HS ở trường THCS: là quá trình tác động của nhà GD (GV) đến HS, giúp HS nhận thức rõ về bản chất, nguyên nhân và tác hại của BLHD, những biện pháp, kỹ năng cần thiết để không để hành vi BLHD xảy ra.

2.2. Các biện pháp quản lý HĐGD PCBLHD cho HS ở các trường THCS

2.2.1. Xây dựng kế hoạch (XDKH) giáo dục PC-BLHD cho học sinh THCS phù hợp với chương trình giáo dục chung

a. Mục tiêu biện pháp

Xác định được các mục tiêu và giải pháp cụ thể cho từng năm học, từng học kỳ của toàn trường cũng như từng khối lớp theo chương trình GD phổ thông tổng thể, đảm bảo vừa có tính hợp lý và vừa có tính khả thi nhằm định hướng các hoạt động GD phòng chống BLHD cho HS. Dựa trên kế hoạch này để huy động sự tham gia của GV, HS, các lực lượng xã hội.

b. Nội dung biện pháp

Trên cơ sở kế hoạch chương trình GDPT tổng thể do Bộ GD và ĐT ban hành, trường XDKH cụ thể nhằm chi tiết hóa các mặt hoạt động GD cho HS phù hợp với đặc điểm của từng khóa học, từng khối, từng lớp cụ thể.

Phân công nhiệm vụ cho từng bộ phận, cá nhân theo chức năng từng đơn vị tham gia cho HS từng tháng, từng học kỳ trong năm học.

CBQL nghiên cứu chủ trương, chính sách của Bộ GD và ĐT cũng như chính quyền địa phương liên

quan đến vấn đề BLHĐ cho HS để lập kế hoạch trong cả năm học.

Trong quá trình XDKH, hiệu trưởng cần phải tìm hiểu, khảo sát tình hình của nhà trường về năng lực của đội ngũ GV về biểu hiện đạo đức của HS, những yếu tố thuận lợi và khó khăn tác động đến GD đạo đức cho HS. Đặc biệt cần phải quan tâm đến chất lượng, hiệu quả GD cho HS năm học trước. Đây chính là căn cứ vững chắc, thuyết phục làm căn cứ cho việc lập kế hoạch hành động trong việc quản lý GD phòng chống BLHĐ cho HS, huy động triệt để sự tham gia tự giác, tích cực của đông đảo cán bộ, GV trong trường và các lực lượng xã hội.

Chi bộ, CBQL nhà trường cần xác định nguồn lực cần thiết cho việc thực hiện kế hoạch, bởi vì đây là điều kiện làm cho kế hoạch khả thi. Trong nhà trường, nguồn lực bên trong chính là chất lượng của đội ngũ CBQL, GV và tập thể HS, là yếu tố quyết định trong việc thực hiện công tác GD phòng chống BLHĐ cho HS.

c. Cách thực hiện biện pháp

Tùy theo chức năng, nhiệm vụ của từng bộ phận thành lập Hội đồng, tổ hay bộ môn XDKH của cấp, tổ tương đương. Trường cần thành lập tổ XDKH hoạt động; phải xây dựng được kế hoạch lâu dài nhằm định hướng cho cả một giai đoạn, đồng thời có kế hoạch cho cả năm học, từng học kỳ, từng tháng, định hướng hoạt động. Các đơn vị trong trường căn cứ kế hoạch chung để XDKH cụ thể của đơn vị, cá nhân. Kế hoạch càng cụ thể, chi tiết thì càng thuận lợi cho việc tổ chức thực hiện.

Tập thể lớp, chi đội, liên đội trên cơ sở kế hoạch và nhiệm vụ được giao tổ chức họp lớp, sinh hoạt chi đoàn để thảo luận và đề xuất các giải pháp thực hiện. Kế hoạch hóa cho từng học kỳ, từng tháng, từng đợt thi đua là khâu vô cùng quan trọng và có tính quyết định của quá trình quản lý và kế hoạch hóa cho từng giai đoạn, quyết định thành công của quản lý. Việc quản lý GD phòng chống BLHĐ cho HS phức tạp và khó khăn, vì đối tượng quản lý là con người, nên khi kế hoạch hóa việc quản lý công tác này phải tính toán và quan tâm đến nhiều yếu tố chi phối, tác động.

2.2.2. Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng nâng cao năng lực cho đội ngũ GDPC BLHĐ cho HS ở trường THCS.

a. Mục tiêu biện pháp

Nâng cao năng lực cho đội ngũ CBQL, GV, TPT Đội tham gia tổ chức thực hiện hoạt động giáo dục phòng, tránh BLHĐ cho học sinh THCS.

b. Nội dung biện pháp

HT xây dựng kế hoạch tập huấn cho GV,

CBQL, TPT đội về công tác phòng, tránh BLHĐ đường cho HS theo điều kiện nhà trường; Chỉ đạo bố trí, sắp xếp thời gian và các nguồn lực khác để CB, GV tham gia các buổi tập huấn đầy đủ và đạt kết quả tốt; Động viên, khuyến khích, hỗ trợ đội ngũ CB, GV tham gia tập huấn và thực hiện đạt kết quả tốt; Thường xuyên KTĐG kết quả phòng, tránh BLHĐ cho HS.

c. Cách thực hiện biện pháp

CBQL có các chương trình GD ý thức tự học, trau dồi kiến thức về pháp luật, về BLHĐ cho GV để vận dụng vào giảng dạy lồng ghép trong các buổi học chính khóa.

Nhà trường thường xuyên tổ chức các hoạt động ngoại khóa, ngoài giờ lên lớp, hoạt động tập thể có nội dung về GD phòng chống BLHĐ cho HS và GV cùng tham gia, để GV có cơ hội tìm hiểu tâm lý của HS, áp dụng vào GD nhận thức cho các em.

GV nhiệt tình và tự giác tham gia tập huấn, bồi dưỡng kiến thức trong công tác GD phòng chống BLHĐ để phục vụ cho giảng dạy của mình.

CBQL có trách nhiệm tuyên truyền GD cho CB, GV về tầm quan trọng của việc hiểu biết về pháp luật, về BLHĐ trong cuộc sống trong hiện nay, để có thể chủ động hơn trong hoạt động giảng dạy cũng như trong các tình huống có liên quan.

CBQL tuyên truyền GD kỹ năng sống, xây dựng nếp sống văn minh, ứng xử văn hoá trong nhà trường. Tạo lập môi trường GD lành mạnh, mỗi GV phải tự ý thức được vai trò trách nhiệm của mình, phấn đấu trở thành tấm gương ưu tú cho HS noi theo.

2.2.3. Chỉ đạo triển khai kế hoạch giáo dục PCBLHĐ cho học sinh THCS theo hướng tích hợp, lồng ghép các HĐDH và hoạt động ngoài giờ lên lớp

a. Mục tiêu biện pháp: nhằm làm cho nội dung môn học thêm phong phú, không xa rời thực tiễn sinh động. Qua đó HS có thể liên hệ thực tế và có nhận thức đúng đắn với các tình huống xảy ra trong đời sống.

b. Nội dung biện pháp

Thông qua việc dạy các môn học làm cho HS tự giác chiếm lĩnh một cách có hệ thống các khái niệm về BLHĐ, giúp cho HS có nhận thức đúng đắn những hiện tượng xã hội để lựa chọn cách thức ứng xử đúng đắn trong các tình huống cụ thể. GDPC BLHĐ cho HS trường THCS thông qua các môn KHXH sẽ giúp cho HS có nhiều kiến thức liên quan về giá trị, thái độ và cách ứng xử trong cuộc sống, tránh được những cách hành xử bạo lực, thiếu văn hóa. Các môn khoa học tự nhiên cũng góp phần vào việc GDPC BLHĐ

cho HS vì sẽ hình thành những phẩm chất nhân cách hợp lí, khách quan, khoa học, thái độ coi trọng nhân quả và ý thức nâng cao kiến thức xã hội.

Với nhiệm vụ trọng tâm của ngành GD nói chung và GD THCS nói riêng là thông qua việc dạy chữ để dạy người. Chính vì vậy, CBQL và GV tham gia công tác GD đạo đức cho HS trường THCS cần phải ý thức được tầm quan trọng của việc kết hợp này. Đặc biệt phải coi đây là điều kiện cần thiết trong quản lý GD PC BLHĐ cho HS.

c. Cách thực hiện biện pháp

Hiệu trưởng chịu trách nhiệm chính trong việc triển khai kế hoạch GD phòng chống BLHĐ theo hướng tích hợp và lồng ghép các hoạt động giảng dạy chính khóa và ngoại khóa. Hiện nay, các GV thường coi trọng mặt kiến thức chứ chưa thực sự chú trọng đến việc lồng ghép GDPC BLHĐ vào các bài giảng các môn học khác ngoài môn học GD công dân. Cần phải đa dạng hóa các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học bộ môn; khắc phục tính đơn điệu, nghèo nàn trong việc áp dụng các phương pháp tổ chức GDPC BLHĐ cho HS.

Tổ chức dạy học ngoại khóa thông qua các phong trào thi đua có sự gắn kết với các nội dung GD phòng chống BLHĐ cho HS sẽ phát huy tối đa hiệu quả khi có định hướng và tạo sự lôi cuốn, hứng ứng nhiệt tình của HS.

2.2.4. Tăng cường phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và các tổ chức xã hội trong QLHĐ GDPC BLHĐ cho HS ở trường THCS.

a. Mục tiêu biện pháp: Nhằm phát huy vai trò và trách nhiệm của các lực lượng trong và ngoài nhà trường để nâng cao chất lượng HĐ GDPC BLHĐ cho HS và nâng cao CLGD toàn diện HS, tạo sự thống nhất, đồng bộ trong GDPC BLHĐ, phát huy được sức mạnh tổng hợp trong HĐ GD phòng, tránh BLHĐ cho HS.

b. Nội dung biện pháp

Lập kế hoạch, tổ chức triển khai kế hoạch tới toàn thể cán bộ GV, CMHS, các ban ngành đoàn thể (triển khai thông qua họp hội đồng, họp phụ huynh HS).

Thiết lập và duy trì mối liên hệ chặt chẽ, thường xuyên giữa nhà trường, gia đình và chính quyền địa phương (thông qua GVCN với CMHS qua gặp gỡ trực tiếp, gọi điện thoại, số liên lạc truyền thống hoặc thư điện tử, các buổi họp CMHS để thông báo kịp thời cho gia đình về tình hình học tập, rèn luyện và những vấn đề liên quan đến HS cần sự phối hợp của gia đình).

Tham mưu địa phương, Ban đại diện CMHS các mô hình phối hợp với gia đình, nhà trường và các ban

ngành đoàn thể (có thể tham khảo như, Tổ chức hoạt động GD truyền thống lịch sử, yêu nước trong việc bảo vệ chủ quyền biển đảo cho HS có sự tham dự của CMHS; tổ chức hoạt động “CMHS đến trường nghe em nói”,...) Tổ chức họp rút kinh nghiệm thường xuyên theo học kỳ và họp đột xuất khi cần thiết.

c. Cách thực hiện biện pháp

Hàng năm XDKH và tổ chức phối hợp GDPC BLHĐ cho HS giữa các lực lượng GD trong và ngoài trường; tham mưu cho các lực lượng xã hội về nội dung phối hợp.

Xây dựng và đề xuất cơ chế làm việc, hình thức kết hợp để tạo điều kiện thuận lợi cho các tổ chức ngoài nhà trường phối hợp chặt chẽ với nhà trường trong việc GD HS.

Phân công cụ thể từng người, từng tổ chức đảm nhiệm phụ trách công việc; định kỳ kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm.

3. Kết luận

Bài viết đề xuất 4 biện pháp quản lý GDPC BLHĐ cho học sinh các trường THCS TP Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang Mỗi biện pháp quản lý đều có những vị trí và vai trò nhất định trong quá trình quản lý GDPC BLHĐ. Các biện pháp này luôn có mối quan hệ chặt chẽ và hữu cơ với nhau, là một hệ thống các biện pháp hướng tới mục tiêu giáo dục chung, mỗi biện pháp đều có những ưu và khuyết điểm của mình. Mỗi biện pháp quản lý GDPC BLHĐ phải được thực hiện trong những điều kiện nhất định mới đạt được hiệu quả cao nhất.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013, Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và ĐT*, Hà Nội.

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Quyết định số 5886/QĐ-BGDĐT ngày 28/12/2017 ban hành chương trình hành động phòng, BLHĐ trong các cơ sở giáo dục mầm non, GDPT và GDTX giai đoạn 2017-2021*, 2017. Hà Nội

3. Bộ Giáo dục và ĐT (2019), *Chỉ thị số 993/CT-BGDĐT ngày 12/4/2019 về việc tăng cường giải pháp phòng, chống BLHĐ trong cơ sở giáo dục*, 2019.

4. Chính phủ, *Nghị định số 80/2017/NĐ-CP ngày 17/7/2017 quy định về môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống bạo lực học đường*, 2017.

5. Phan Thị Mai Hương (2009), *Thực trạng bạo lực học đường hiện nay. Hội thảo “Nhu cầu, định hướng ĐT tâm lý học đường tại Việt Nam”*, Hà Nội.